

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ispitim noi scripturile?

De Dr. Gh. Comșa.

III.

În felul acesta tot mai mult am ispiti scripturile, căci doar cu toții știm, cumcă cuprinsul cântărilor bisericești se referă la faptele istorisite în sfânta scriptură. Un exemplu e destul și aici. La stihirile învierii, glas 4, după stihul: «Scoală-te, Doamne Dumnezeu meu...» stihira ne spune că: «Dorită-au muierile, să vadă învierea ta, Cristoase Dumnezeule, venit-a apucând înainte Maria Magdalena, aflat-a piatra răsturnată de pe mormânt, și pe înger șezând și grăind: «Ce căutați pe cel viu cu cei morți? înviat-a, ca un Dumnezeu, ca să măntuiască toate». Nu mai amintesc de Tropa-rele Învierii și alte cântări, cari toate ne adeveresc în mod neîndoios cele spuse. Prețul de 1 cor. 60 fileri e într'adevăr minimal.

Tot în anul 1915 s'a dat în tipar din partea comisiei administrative și cârticica intitulată «Rânduiala liturghiei și carte de rugăciune pentru ținerimea gr.-orientală ortodoxă română», care și până-acum în o ediție antecedentă circula mai ales între elevii școalelor noastre populare. Cuprinsul ei variat și destul de bogat, — dat fiind, că ecteniile nu sunt reproduse în întregime, ci numai începutul lor, — poate satisface trebuințele sufletești și ale celor mai lipsiți, putându-se procura cu 40 fileri și având în atară de rânduiala liturghiei și diferite rugăciuni. Găsim într'însa rugăciuni de dimineața, între cari: Împărate cere-sc, Preasfântă Treime, Tatăl nostru, apoi troparele dimineții, rugăciunea sfinței Treimi, rugăciune către Dumnezeu Fiul, Psalmul 50-lea: «Miluește-mă Dumnezeule după mare mila ta» etc., cântare de laudă către Nă-

scătoarea de Dumnezeu, tropare de cerere: Celace în toată vremea și în tot ceasul, rugăciunea mesei, ale mărturisirii etc. etc. Cârticica aceasta are 68 pagini, legată în culoarea roșie, cu gust; fiind ieftină, mai ales tinerimea școlară o îndrăgește mult și în chipul acesta cine a avut drag o astfel de cârticică, fiind elev de școală, acela ajungând în viață va avea dorul să-și înlocuiască cea cârticică ori cu un Acaftist, Octoihul-cel-mic, Ceaslovul, ori cu Psaltirea. Se poate purta și în buzunar.

O cârticică și mai mică a tipărit comisiunea administrativă în 1915 sub titlul «Carte de rugăciune». Are 24 pagini, format micuț și se vinde cu 20 fileri exemplarul. Cuprinde rugăciuni de dimineața, troparele dimineții, rugăciunea Sfinței Treimi, rugăciune către Dumnezeu Fiul, Psalmul 50-lea, Rugăciunile mesei: la prânz, la cină, după cină, simbolul credinții; rugăciuni de seara, către Dumnezeu Tatăl, către Născătoarea de Dumnezeu, către îngerul păzitor, rugăciunea sfinței cruci, răgăciune către Domnul nostru Isus Cristos, la nenorociri și alte năcazuri. În deosebi cârticica aceasta a făcut un neprețuit serviciu soldaților duși în războiu.

Formatul cel mai mic îl are »Cârticică de rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu prea folosită pentru tot creștinul«, care s'a tipărit pe 64 pagini tot în 1915. Aceasta conține însă unele lucruri, cari pot întuneca credința, bunăoară precuvântarea spune, că «femea ce nu poate naște pruncul, să i se cetească această rugăciune, și întru acel ceas va cădea pruncul dintr'însa» etc. etc. Rugăciunea ca atare însă e de o frumusețe deosebită. Mai conține cârticica aceasta și Visul ce l-a visat Născătoarea de Dumnezeu înainte de răstignirea lui Isus, pe care vis, dacă

cineva îl va scrie și-l va ținea în casa sa, acea casă va fi păzită de duhul rău și la dreapta judecată va avea milă etc. Poporul nostru încă și acum caută prin toate librăriile această cârticică, dar trebuie să fim siguri, că cârticicele de conținutul acesteia cu încetul își vor pierde actualitatea înaintea poporului, care acum are ocazie a cetii și Scriptura și alte rugăciuni mai bune.

Tocmai pe când scriu aceste rânduri, e sub tipar și Ceaslovul și va apărea în curând și acesta; sunt fapte acestea, cari ne-aduc la suprafață adevărata esență a sufletului credincioșilor noștri, căci activitatea harnică dezvoltată de comisiunea tipografică noastră e reclamată de setea după cele sfinte și dumnezeiești a credincioșilor bisericii noastre.

Datorința preoțimii e acum să se arate cu recunoștință față de această pornire înălțătoare a sufletului nostru. Sufletul țaranului nostru are lipsă mare de binefaceri, mai ales acum. Acele binefaceri le-a reclamat sufletul românesc în toată vremea. Dacă acum reclamă mai ales binefacerile pe cari i le poate da întărirea credinții în Dumnezeu, iată că acele binefaceri i le îmbie acea tipografie, pe care a întemeiat-o marele Șaguna întru luminarea minții neamului nostru. Fiindcă orice binefacere e frumos să fie împreună cu recunoștința, e bine ca și această binefacere a poporului nostru să fie însoțită de o recunoștință, care însă în cazul de față nu se îndreaptă către ceice au făcut binefacerea, ci tot către aceia și binele acelora îl promovează, pentru cari s'a făcut. Aceasta în senzul, că răspândind noi cărțile acestea, de cari poporul are așa mare trebuință, ne arătăm vrednici a păstori un popor cu însușiri sufletești atât de alese, atât de evlavioase.

În viața unui sfânt am cetit, că Dumnezeu a chemat odată toate virtuțile la sfat și întrând între ele, — cari erau adunate în număr complet — a văzut cum ele sunt așa de înfrățite. Numai două se uitau codiș una la cealaltă și nu se apropiau una de alta, ci una sta într'un unghiu, cealaltă într'alt unghiu. Dumnezeu le-a întrebat, cum se face, că ele nu vorbesc una cu alta? Pentru că nu ne cunoaștem, a fost răspunsul acestor două virtuți, cari nu erau altele, decât Binefacerea și Recunoștința.

Se cuvine, ca noi în toate cazurile să unim aceste două virtuți, când s'a făcut o binefacere în favorul neamului nostru. Cum am spus, aceasta să o facem, nu pentruca binefacătorii să fie proslăviți, — căci binefacerea aceasta e datorință față de popor, — ci ca și noi să arătăm că ne știm manifesta recunoștința față de religiozitatea înaltă a poporului nostru. A fi pus peste suflete așa de curate, așa de neîntinate, înseamnă a-ți arăta recunoștința, că ai fost încredințat să păstorești astfel de suflete, și că ai fost vrednic de acea încredințare.

Poporul nostru însuș dorește cărțile de cari ne-am ocupat, deci cu atât mai mare va fi răspândirea lor, dacă vom contribui și noi cu ceva la posibilitatea efectuării ei. Dar bine, bine trebuie să ținem seama, că răspândirea acestor cărți și asemenea lor, a altora, se impune nu numai pe seama celor înrolați, nu numai pe seama celor plecați pe câmpul datoriei. E vorba aici de o acțiune cu mult mai mare. Se învârte discuția în jurul chestiei, că oare avea-vom noi prilejuri mai palpabile pentru răspândirea credinții, ca acum, când inimile credincioșilor noștri sunt așa de aplicate a primi adevărurile divine și a se ușura cetind cărțile sfinte? De aceea va trebui să avem în vedere pe toți cre-

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei“.

De preotul Ioan Dandea.

(Urmare.)

Cred că nu greșesc dacă fac concluziunea, cumcă clasificarea lui Auguste Comte e arbitrară și nu oferă baze sigure pentru o clasificare dreaptă și naturală a științelor. Pot fi mulțumit însă, că teologiei i se recunoaște dreptul de a se numi știință, ca și științele sociale. Dreptul acesta e cam nesigur după Comte și după dl Todica, dar la timpul său mă voi încerca să-i dovedesc siguritatea în aceeași măsură, în care sunt sigure și fundamentale științelor esacte. Deocamdată mă voi încerca să dovedesc, că înclinarea de a grupa biologia între științele esacte e o înclinare spre adevăr. Ar fi fost mai bine, dacă dl Todica ar fi acos la iveală în discuție o clasificare a științelor din timpul actual, ear nu una învechită și neobligatoare.

Dar să revenim la chestie. Am afirmat, cumcă biologia (botanica și zoologia cu ramificațiile ei) se ține de științele esacte; nedovedind în răspunsul meu, voi cerca să dovedesc acum afirmația; atunci am crezut cumcă e lucru constatat,

Matematicile pure, cari au ca fundamentale principii: noțiunile de număr, pond, volum, formă și dimensiuni, sunt independente numai în teorie ca științe, în fapt ele sunt aplicațiuni, sunt forme de înveșmântare a fenomenelor și obiectelor din natură, fără care matematicile pure nici nu pot exista, ear la rândul lor matematicile pure dau fenomenelor și obiectelor din natură caracterul de a fi esacte, sigure, demonstrabile și descriptibile. Dar fenomenele și obiectele naturale ale naturii nu formează numai obiectul fizicii și al chimiei, ci și al botanicii și zoologiei, cu ramificațiile ei. În multe privințe să și ating, ba să și contopesc. Asimilația să petreacă în corpul plantelor și animalelor, dar chimia ne spune cum decurge. Obiecte din lumea plantelor și animalelor, lemne chiar verzi, arbori din pădure în deplină dezvoltare, ierburii verzi, sănătoase, animale etc, ard, dar arderea e proces chemic, ear căldura și lumina ce să produce la ardere e proces fizic. Chiar și în viața fiziologică savanții s'au silit să introducă metodele științifice ale științelor esacte. Ba Wundt s'a nizuit să facă din psihologie «o știință socială, puțin sigură», o știință esactă, introducând metode strict științifice, luate dela științele esacte și aplicând în multe privințe matematicile. Chiar și dl Todica le recunoaște științelor economice cari sunt aplicațiuni practice ale biologiei un caracter de esactitate «cuprinzând cunoștințe esacte, de valoare universală». Dar

dacă efectul e sigur, și cauza trebuie să fie sigură, neluând în samă, că e cunoscută sau nu cuiva.

Se pare deci mai mult ca probabil, aproape sigur, cumcă afirmația mea cuprinde adevărul, cumcă clasificarea lui Comte e arbitrară, neobligatoare și cumcă rămâne dovedit, că biologia e știință esactă ca și fizica și chimia etc.

Fiind vorba despre științele esacte, înainte de a discuta chestia, că teologia e știință sau nu, voesc să clarific chestia secundară, că de ce societatea omenească «nu a ținut pas cu progresul științelor». Mă bucur, că să recunoaște, că organizația societății omenești a progresat «de pe vremea lui taica Adam». Mă voi încerca să dovedesc, că de ce nu a progresat cum ar fi trebuit. Știința ca noțiune abstractă e una, dar are multe ramificații. Așa sunt științele religioase de o parte, și de alta științele profane. Cred că sub științe «Dl. Todica a înțeles științele profane». Dar și aceste științe să impart în științe filozofice-morale și istorice, numite de filozoful Comte științe «sociale», și în științe esacte (fizica, chimia, biologia, astronomia, mineralogia cu ramificațiile lor și cu matematicile pure). Cred că nu greșesc dacă afirm, că dl Todica a înțeles mai departe sub progresul științelor — progresul științelor esacte. Din acest punct de vedere e adevărat, că științele esacte — prin numărările lor aplicațiuni — au progresat în mod

uimitor, atât în sinul lor, cât și prin străbaterea în masele publicului. Dar adevărul e, că și științele religioase, precum și cele profane sociale, s'au dezvoltat, au progresat în sinul lor, dar în masele poporului au străbătut nu cu aceeași ușurință ca științele esacte și nu au fost îmbrățișate și urmate cu aceeași căldură, ca științele esacte.

Care e cauza? Să prea poate, că cauza să o putem afla în domeniul din viața socială, la care să aplică în primul rând atât științele religioase sociale, cât și științele esacte, matematiceste. Științele esacte să aplică în primul rând la partea materială a societăților omenești, având ca scop progresul material, subjugarea forțelor naturii, acumularea de averi și comodități truștești. E evident, că omul îmbrățișează mai întâi științele, cari îi dau mijloace de a-și asigura traiul pământesc, ca condiție pentru viața spirituală superioară. Sunt mai ușor de demonstrat și aplicat în viața practică fenomenele și obiectele din natură fizică, fiindcă cad mai evident sub controlul sensurilor. Egoizmul și interesul de a poseda bogățiile naturii încă îl duc pe om, ca mai întâi și mai bucuros să se ocupe intențiv cu științele esacte și aplicațiile lor. Cu științele religioase sociale cari dominează viața spirituală a omului, chestia stă altcum. Ele nu cad în mod evident pentru fiecare om sub controlul sensurilor; apoi ele dau norme de conduită omului, ca prin ele să-și în-

dincioșii! De sine înțeles, acum se va da o deosebită atențiune acelor, cari se jertesc și pentru cei rămași acasă, dar aceasta se va face așa, încât păstorul de suflete nimic să nu-și piardă din energia sa, pentru a se folosi de aplicările evlavioase ale credincioșilor noștri, fără a lăsa pe unii din vedere până când ne ocupăm de alții.

E constatat, că după încetarea războiului, când preotul, păstorul de suflete, își va avea turma întreagă adunată, are cea mai grea misiune, are chemarea cea mai oneroasă, căci el are să propoveduiască adevărurile, pe cari le-a propovăduit și înainte de războiu și în decursul războiului, și îi va fi dificil să justifice adevărurile eterne, punându-le în fața încercării grele, cu care vor veni mulți înainte. După o astfel de conflagrație se vor afla de sigur mulți, cari vor căuta să bagatelizeze învățăturile creștine și poate că se vor afla și la noi astfel de suflete rătăcite. Ele însă la noi vor fi puține, căci acolo, unde avântul religios a luat proporții, ca în inimile credincioșilor noștri, spiritul destructiv nu poate avea trecere.

Ce e mai mult, acest avânt va crește și mai tare, dacă noi apreciem acest avânt, ceace putem dovedi numai așa, dacă prin toate mijloacele posibile contribuim la întărirea și lățirea lui.

Când în o vreme așa de scurtă se rețipăresc numai în editura comisiunii administrative a tipografiei noastre arhidiecezane din Sibiu atâtea cărți bisericești, suntem în fața unor fapte, cari remarcă o mare religiositate la poporul nostru.

Nimic nu poate fi mai potrivit, decât să îngrijim de acea religiositate și să punem pond deosebit, ca deja copiii de școală să îndrăgească cărțile de rugăciune mai mici, cum e rânduiala liturgiei, care conține și multe rugăciuni. Făcând așa, astfel de elevi, ajungând la vârsta bărbăției vor căuta cu sete să aibă cărți de rugăciune și mai mari, vor cerceta tainele scripturii, vor avea la ei Psaltirea, și așa pe neobservate vor ieși din casa țaranului nostru cărțile răspândite de dușmanii credinții noastre, acele cărți, cari vreau să ne omoară sufletul. Niciodată nu s'a mai dat așa ocazie binevenită pentru sistarea circulației între credincioșii noștri a acelor cărți, cari se răspândesc de oameni călăuziți de interese bănești în dauna lumii noastre sufletești. Să ținem seama, că trebuie să pregătim bine terenul, ca însuși credinciosul să știe deosebi între carte și carte, să poată astfel contribui cu obolul său la susținerea și înflorirea instituțiilor,

cari au de țantă supremă adevărata lui prosperare.

Să pregătim bine calea, ca încetul cu încetul însuș poporul să ceară a i se da în mână Biblia întreagă, spre a o avea de îndreptare în cursul acestei vieți pământene și a putea zice cu adevărat, că și celui din urmă țaran îi este dată posibilitatea de a cerceta scripturile, conform dumnezeștilor cuvinte dela evangelistul Ioan. Să apreciem munca ce o desfășoară comisiunea tipografiei noastre arhidiecezane, — tocmai acum, când așa de mult s'a scumpit și tiparul și lucrătorii, — numai din îndatorirea ce o are tipografia arhidiecezană ca instituție a bisericii în raport cu misiunea povățuirii sufletelor pe calea arătată de Celce a zis: «Spitiți Scripturile!»

† Augustin Hamsea.

Joi, în 27 Ianuarie n. la orele 10 dimineata, s'a făcut înmormântarea mult regretatului Arhimandrit, egumen al mănăstirii Hodoș-Bodrog, Augustin Hamsea. Actul înmormântării l-a săvârșit însuș P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, care a stabilit și programul de înmormântare. Dăm amănuntele înmormântării după „Românul” din Arad, astfel, după cum urmează:

Trenul special, care ducea la înmormântare publică din Arad și jur, a plecat punctual la orele 8 și jumătate și a sosit la gara din Bodrogul-Nou la orele 9 jum., de unde vr'o 25 trăsură au transportat publicul la mănăstire. Aici prohodul se începuse deja la orele 8 dimineata, conform prescrierilor călugărești.

Din Arad au plecat peste o sută de persoane, partea cea mai mare a intelectualilor de aici între ei mai multe dame. S'au înfățișat la înmormântare aproape toti locuitorii comunelor Bodrogul Nou și Bodrogul-vechiu, comunelor aparținătoare sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog, apoi foarte mulți săteni din Fenlac, Peceia Română și Micălăce.

Au fost de față aproape toti protopopii diecezei Aradului, o mulțime de preoți și învățători. În public am remarcat prezența dnilor Dr. Ștefan C. Pop, deputat, advocații din Arad Dr. Ionel Nemet, Cornel Iancu, Dr. Romul Veliciu și mulți alții.

Punctual la orele 10 înainte de amiază a sosit cu trăsura prefectul comitatului Arad, dl Dr. Baross Ferencz, în societatea protonotarului comitatului Dr. S. Hill Jozsef. Au fost de față dintre străni protopretorii Scherk și Hulyá, A'gernon (Peceia) și Lázóffy (Aradul-Nou), apoi directorul preparandiei de stat din Arad, Carolini Mihály, piebanul Sieberhaar din Zadorlak ș. a.

La orele 10 a. m. P. S. Sa părintele episcop al Aradului Ioan I Papp, îmbrăcat

frâneze egoismul, să-și supună libertatea sa autorității dreptului, ca libertatea se fie egală pentru toți, ca nu prin libertatea unora să se tiranizeze libertatea altora. Chiar lucrurile acestea mulți nu le iubesc, nu li să supun, li se împotrivesc și atacă temerile fundamentale ale științelor religioase sociale și produc confuzii, îndoieli, necredință, indiferențism pentru acele științe în masele poporului și astfel să împedecă progresul social și moral, mai ales că și din masele poporului aproape fiecare voește să ajungă la acumularea de averi și comodități trupești prin egoism și libertate absolută. Cel slab, cel sărac în mijloace materiale și spirituale în această vâjioasă luptă pentru existența traiului pământesc material și pentru libertatea absolută de a face ce vrea, cade, dar nu să resemnează, ci pornește la luptă cu dor de răzbunare, plin de ură contra societății (socialistul, și mai ales anarhistul). «Omule spiritualicește liber, deci poate contrazice adevărilor celor mai evidente când să amestecă pasiunile omenești în acele chestii. Pascal cu dreptul observă în «cugetările sale... că dacă geometria ar atinge pasiunile omenești, apoi de sigur, s'ar găsi oameni, cari n'ar admite veritatea pozițiilor ei cele mai evidente». (Rojdestvenski op. cit. pag 344). Dacă toți oamenii ar admira și ar studia cu sinceritate splendidul monument numit *morală creștină*, ridicat de Isus Cristos pe fundamentul solid al legislației mosaice, care morală face să di-

spără dintre oameni *războiul în toate formele lui, sclăvia asemenea*, precum și *lăcomia egoistică*, care *oprește răzbunarea și poruncește iubirea creștină pentru toți și toate*, care iubire aduce împărăția lui Dumnezeu pe pământ care e regnul legilor naturale» — (Dr. Paulescu op. cit. *morală creștină*) atunci plini de admirare ar esclama ca Dl. prof. universitar de medicină Dr. Paulescu: «Cred în Dumnezeu și în Isus Cristos, și faptele lor și le-ar conforma acestei credințe, atunci zic, progeesul omeneirii ar ținea pas cu progresul tuturor științelor, atunci știința întreagă ar străbate în masele poporului în deplină armonie și nu ar mai fi contrast între «casa prisosului și casa lipsei, care ne amintește, că sguduitoria parabolă a lui Isus despre bogatul nemilostiv și săracul Lazar biând și neputincios încă nu și-a perdut actualitatea» (Petrow).

Eată cauza, pentru ce nu ține pas societatea omenească în organizarea ei cu științele și în special cu cele exacte. Clarificând această chestie pot trece la dovedirea, că *Teologia e știință*, ca ori și care altă știință. Dl Todica afirmă: «De disciplinele teologice nu m'am atins. Evident, că metoda lor poate fi științifică, precum științifică poate fi metoda unui tratat despre ignoranță și despre orice problemă». Cine a cetit răspunsul meu, ușor poate vedea, că aceste lucruri le-am susținut și eu, ceea ce și dl. Todica cam recunoaște. Am zis, că disciplinele teologice

în splendidele sale odăjdii, urmat de peste 30 protopopi și preoți în haine funebre pleacă din localitățile mănăstirești la biserica străveche, în mijlocul căreia zăcea ca un sfânt în sicriul deschis trupul nelasufletit al arhimandritului Augustin Hamsea. În tinda bisericească era așezat corul seminarial din Arad condus de profesorul Trifu Lugojan.

Se începe prohodul atât de îndoios și tot al bisericii ortodoxe, care este pontificat de însuș P. S. Sa părintele episcop Ioan I Papp. Strana o țin cu adevărată artă cantorală protopopii Procopiu Gvulescu (Radna) și M. haiu Luceța (Siria) iar răspunsurile le dă cu măiestria-i cunoscută corul profesorului Trifu Lugojan.

S'a remarcat îndoșeli cu multă îndoiosare faptul, că înalt P. C. Sa părintele Arhimandrit Filaret Musta din Caransebeș a ținut să vină în aceste timpuri grele să dea în persoană ultimul onor distinsului repositat. P. C. Sa a sosit încă ieri la Arad însoțit de domnul secretar consistorial Dr. Cornel Cornean, și a luat parte la prohodirea arhimandritului Hamsea alături de P. S. Sa părintele Episcop al Aradului.

Era prea mică biserica mănăstirii spre a încăpea toată lumea adunată să dea ultimul onor aceluia, care a fost arhimandrit și egumenul Augustin Hamsea și sute de credincioși în cursul serviciului întreg au stat în curtea spațioasă a mănăstirii cu capete descoperite.

Rugăciunea de deslegare, rostită de către P. S. Sa Ioan I. Papp al Aradului, a produs adâncă impresiune asupra celor de față. Mulți au isbucnit în plâns sfâșietor și într'un loc însuș Arhierul a fost covârșit de emoțiunea durerii și a trebuit un moment să întrerupă rugăciunea spre a-și stăpâni plânsul. Și Augustin Hamsea dormea liniștit și majestos în sicriul său deschis cu mâinile încheștate în jurul unei cruci din lămârie de ceară, mâinile de ceară și fața-i de ceară.

S'a terminat. Frații călugări cu fețele lor șterse și ochi deschiși larg aduc coperământul sicriului, cucernicul Visarion sărută încă odată mâna igumenului, așterne giulgiul de vezi peste figura patriarhală a mortului, corul intonează puternicele acorduri ale vecinicii pomeniri, cu zgomet sombru se lasă peste mort acoperământul de metal, călugării ridică sicriul și pornesc încet, sfioși, cu capetele plecate pe piept spre vecinicul lăcaș. Din turnul solitar, odinioară turn de veghe împotriva aleaului, răsună plângător armonia clopotelor mănăstirești, sute de lumini răspândesc mirosul jalnie de îngropare și convoiul trist se mișcă în pas cadentat înainte spre frasinul secular din tristul țintirim al triștilor călugări...

La marginea mormântului se rostesc rugăciunile preserise și sicriul este lăsat apoi în sinul mamei dulci, a pământului, din care suntem și în care ne întoarcem toți, cari vietuim pe el și din el.

devin științifice prin folosirea de metode științifice, — după natura obiectului tratat, — la prelucrarea materialelor ce cuprind. Acel lucru stă și cu științele exacte. Devin discipline științifice exacte, prelucrând cu ajutorul metodelor științifice materialele ce cuprind, și cari au existat și înainte de sistematizarea științifice, prin metode științifice, fără a se produce de sine vreun sistem științific. Chiar metodele și sistemele științifice în decursul timpurilor în sinul aceleiași discipline de știință exactă să deosebesc mult, d. e. evul vechiu de evul mediu, apoi cel nou de timpul actual. Dacă problemele teologice, cari fac cuprinsul disciplinelor teologice, pot fi tratate științifice prin metode științifice ca orice altă problemă, — fie și despre ignoranță, asupra căreia poți scrie studii științifice de valoare incontestabilă, — urmează logic și rațional, că sunt capabile a fi delegate cu siguranță științifică, conținând în sine adevărul. Dacă problemele teologice pot fi tratate științifice prin metode științifice, atunci urmează, că și disciplinele teologice pot fi tratate și rezolvate științifice. Dacă disciplinele teologice sunt științifice, tratate prin metode științifice atunci și *teologia e știință*, căci teologia e numirea abstractă pentru disciplinele teologice.

(Va urma.)

Nici un cuvânt de preamărire, nici un cuvânt de adio, așa a lăsat el, ori așa a dispus cel mai mare, a himandritul-egumen Augustin Hamsea a intrat în pământ fără șgomotul cuvintelor de iertăciuni și făgăvnice laudăciuni. Privind fața lui senină din covecug, nu într'un singur suflet din cele flătoare în biserica străveche cu ingerii și sfinții cucioși zugrăviți în galben și în roșul românesc, s'a ivit gândul mare: *omului acestuia i s'a făcut redreptate în viață.*

Vecinica lui pomenire, vrednică de a mintire!

Intre rudeniile răposatului au fost de față frații lui, protopopi Voicu Hamsea din Lipova și Ioan Hamsea din Zornești, apoi nepoții săi Dr. George Proca avesor consistorial în Sibiu, Constantin Proca preot în Rășnov, dl și dna Dr. Rudneanu medic în Timișoara, dl și dna Dr. Aurel Cioban advocat în Lipova.

Am remarcat cununile următoare: Arhimandritului Augustin Hamsea — Episcopul Ioan I. Papp (flori artificiale, fundă în violet).

Consistorul gr. or. român din Arad — Arhimandritului Augustin Hamsea (flori artificiale, fundă în negru).

Corpul profesoral dela seminarul ortodox român din Arad — Fostului director Augustin Hamsea (flori artificiale, fundă în violet și negru).

Distinsului arhimandrit Augustin Hamsea — Familia Mocsanyi din Bulciu și Căpâlnaș (flori naturale, fundă albă).

Iubitului și neuitatului nostru frate — Voicu, Ioan, Nicolae, Elena*.

Tot din „Românul” dăm apoi și următoarele date referitoare la activitatea pe care a dezvoltat-o regretatul Arhimandrit Augustin Hamsea în lumea aceasta:

Născut în 1849 din părinți țărani în comuna Rășnov (comitatul Brașovului) tânărlul Aron (acesta i-a fost numele din bottez) a terminat liceul românesc din Brașov, apoi a studiat teologia din Sibiu, unde totodată asculta și cursurile academiei de drepturi, care ființa acolo pe acele vremuri. Terminând teologia și-a continuat studiile iuridice la universitatea din Budapesta, unde făcuse cunoștința conducătorilor de pe vremuri ai vieții naționale românești: Alexandru Mocsanyi, Vincentiu Babeș, Alexandru Roman, colaborând totodată la foaia românească „Albina”, pe care o conducea V. Babeș. Terminând studiile iuridice s'a reținut la Brașov, pregătindu-se pentru cariera de advocat, în cancelaria avocatului Iosif Pușcariu.

În 1875 ajungând Ioan Mețianu episcop în Arad și simțind lipsa bărbatilor cu pregătire academică în jurul său, a chemat pe candidatul de advocat Aron Hamsea la Arad, oferindu-i o catedră la institutul teologic-pedagogic de aici. Profesorul Hamsea s'a distins prin tactul său pedagogic și prin deosebitul zel dezvoltat întru aprofundarea cunoștințelor ce voia să transmită elevilor săi. În anul 1879 a intrat în *tegma monahală* primind numele de Augustin, iar în 1881 sinodul eparhial l'a ales avesor-referent la senatul bisericesc al consistorului din Arad, de unde în 1887 a trecut la postul de director al institutului teologic-pedagogic. În anul 1899 a fost înaintat la rangul de arhimandrit și totodată a fost înstituit de egumen al sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog. Ca profesor Augustin Hamsea a compus câteva manuale (în manuscris) pentru cursurile sale, a scris mai multe studii în „Biserica și Școala”, org. nul oficial al diecezei, al căruia redactor era, precum și în „Telegraful Român”.

Prin alegerea de mitropolit a episcopului Ioan Mețianu a devenit vacant scaunul episcopesc din Arad. Atunci în jurul îndeplinirii acestui scaun s'a facins o luptă înverșunată, care a zguduit pentru multi ani armonia concilierii a tuturor spre binele obțese în dieceza Aradului. Nu vom înmormânta dureroasele certuri ale trecutului și dăm pace rânlor cicatrizate, ci măgăinându-ne la rolul de simpli cronicari amintim numai, că în sinodul electoral din 2 (14) Maiu 1899 arhimandritul Iosif Goldig a primit 30 voturi, arhimandritul Augustin Hamsea a primit 24 voturi, iar 4 ședule au fost albe. Astfel Iosif Goldig s'a

făcut episcopul Aradului, iar arhimandritul Augustin Hamsea în 1901 a fost silit să renunțe la postul de director al Institutului teologic-pedagogic din Arad, retrăgându-se la mănăstirea Hodoș-Bodrog ca egumen al ei. Dar episcopul Iosif Goldis, dela care se așteptase regenerarea diecezei Aradului, n'a avut noroc să păstorească vreme îndelungată, răposând în 23 Martie n. 1902.

Luptele pentru scaunul episcopesc din Arad s'au început din nou. Candidații erau acum V. Mangra și A. Hamsea. Sinodul electoral s'a întrunit în 30 Mai n. 1902 și a fost prezidat iarăși de mitropolitul Ioan Mețianu. Rezultatul a fost 30 voturi pentru protosinodul V. Mangre, 26 voturi pentru arhimandritul A. Hamsea și 1 vot pentru protosinodul L. Popp.

Se știe, că Maj. Sa n'a consacrat prin aprobarea sa alegerea protosinodului V. Mangra. Astfel, după trăgătoare de 8 luni de zile s'a întrunit din nou sinodul electoral în ziua de 30 Ianuarie n. 1903 sub prezidul protosinodului Dr. Eusebiu Roșca, mandatarul mitropolitului Ioan Mețianu. Rezultatul votării a fost 36 voturi pentru protosinodul Ioan I. Popp, 20 voturi pentru arhimandritul A. Hamsea și 1 sedală albă. Cu această s'a încheiat șirul luptelor nefecite pentru scaunul episcopesc dela Arad. Istoria obiectivă și neprecupată a bisericii ortodoxe române din patrie va stabili odată responsabilitățile și va face dreptate fiecărui după veritatea intențiilor și rezultatul fapturilor sale.

Arhimandritul Augustin Hamsea însă nu s'a pretat la rolul unui Coriolan supărat, ci dând pilda creștinească a împărării cu soartea și cu osmenii, a lustr și de aici trairate parte intensivă la toate actele vieții constituționale bisericești. Prin firea sa blândă și conciliantă, prin tactul său și prin sfaibilitatea-i deosebită ce îl distingea, a câștigat în timpul din urmă simpatia tuturor și chiar în cercurile cele mai bune românești nu rareori se auzeau în timpul din urmă regrete, că soartea nu l'a favorizat pe Augustin Hamsea la deplinirea scaunului episcopesc din Arad.

În anii din urmă arhimandritul Augustin Hamsea a câștigat titlul la recunoștința obștească prin zelul, cu care de prin arhivele statului în Budapesta și Viena a adunat material istoric foarte prețios referitor la procesul bisericii noastre cu Sârbi pentru câteva mănăstiri.

Nimeni nu s'ar fi gândit, că arhimandritul Augustin Hamsea să se sfârșiască așa de curând. Până în zilele din urmă îl știam vesel și sănătos, și nu sunt decât câteva săptămâni, de când în cercul unor amici din Arad se încheiasse cu părintele egumen o învoială pentru o mare excursiune la mănăstire în zilele dintre posturi. Abia înainte cu o săptămână auzisem, că A. Hamsea zace greu bolnav de pneumonie. În cursul boalei P. S. Sa părintele episcop *Ioan I. Popp*, l-a cercetat de mai multeori în societatea dlui medic Dr. Aurel Demian din Arad. Ieri P. S. Sa a fost chemat grabnic la patul suferindului. L'a ajuns încă în viață, l-a spovedit și l'a împărtășit cu sfintele taine, stând lângă patul lui până la orele 2 d. s., când distinsul prelat fără dureri și-a dat sufletul în mâinile Creatorului său.

Războiul.

Rușii au atacat de nou Sâmbătă cu multă vehemență un cap de pod al nostru, dar au fost respinși. Rușii au avut și de astădată foarte mulți morți. Unsprăzece avioane rusești au fost atacate de artileria noastră. Două au fost nimicite, trei deteriorate, celelalte s'au retras.

La frontul dela apus Nemții au operat cu bun succes. Au cucerit dela Francezi tranșee în lungime într'un loc de peste 1500 metri, și într'alt loc de peste o mie metri. Au făcut prizonieri mai mulți ofițeri și 1200 soldați. Contra atacurile Francezilor au fost respinse.

La frontul italian nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. În Balcani trupele noastre au intrat în Alessio și

au ocupat portul de mare San Giovanni di Medua. Muntenegrenii primesc trupele noastre pretutindenea cu încredere și le predau armele. Până acuma au predat 314 tunuri, 50.000 puști și 50 mitraliere. Desarmarea se continuă, dar e pe sfârșite.

NOUȚĂȚI.

Cas de moarte. Fostul ministru de război austro-ungar, generalul de infanterie baronul *Francisc Schönauich* a decedat în mod subit în Viena, în etate de 72 ani. Se afla tocmai la masă, la amicul seu Wetzler, membru al casei de sus din Austria, împreună cu alți bărbați mari politici, între cari și domnul *P. P. Carp* din București, care înainte cu două zile sosise la Viena. Ca ministru al războiului și-a câștigat mari merite în jurul reorganizării armatei noastre.

Distincție. Doamna Dr. Radu și domnișoarele Florica Manta (decedată) și Maria Manta, surori voluntare de caritate la spitalul de garnizoană din Sibiu, au fost decorate cu crucea de argint pentru merite a crucii roșii, cu decorația de război.

Cutremurul de pământ. care s'a simțit Miercuri dimineața în Sibiu, s'a simțit tot atunci pretutindenea în Ardeal. Primim știri din mai multe părți, dela sate, despre spaima care cuprinsese pe toți în momentele cutremurului, și despre urmările acestuia, cari sunt pretutindenea aceleași: ziduri crepate, urlosie căzute, iar pe unele locuri chiar și case prăbușite. În unele biserici de ale noastre a căzut tencuiala de pe plafon, rămânând scândurile goale; nerociri mai mari însă nu s'au întâmplat nici unde. De Miercuri încoace cutremurul se repetă aproape în fiecare zi, dar e de durată scurtă și abia se simte. E interesant, că dupăcum ni se scrie din mai multe locuri osmenii pretutindenea au eșit numai decât afară, în curte, ori pe stradă, simțind poțecă în mod instinctiv, că la astfel de ocașuni mai bine e se fie omul în liber, decât în casă.

Adunare generală. Reuniunea de patronaj ardeleană, secția sibiană, își ține adunarea generală *Vineri în 4 Februarie n. 1916*, dură amiază la 5 ore în palatul justiției (etajul I) în sala de petrarăți. După deschiderea adunării se vor ținea două conferențe, urmate de rapoartele anuale și de eventuale propuneri. La ordinea zilei este și alegerea membrilor în comitet. Oșpeții sânt bine văzuți.

Mulțumită. Magistratul orașului Sibiu mulțumește bravăriei de corp nr. 12 pentru suma de 105 cor. 30 fl. dăruită pe seama orfanilor rămași după oștași căzuți în război.

Export de carne din România. Guvernul român a permis să se exporteze din România în Austro-Ungaria și Germania: 6000 de vite, 20.000 de oi și 14.000 de porci în stare tăiată. Drept recompensați statele centrale au conces exportarea în România a mai multor articole, de care se simte acolo trebuință deosebită.

Alți aliați. E' grăzi, neizbutind să-și câștige noi aliați în statele europene, își încearcă acum norocul earăș în Asia, îndemnând pe *chinezii* să declare imediat război puterilor centrale.

Acte diplomatice. Stăpânirea Greciei voiește să publice actele diplomatice despre evenimentele cele mai nouă, în scop de a lămurii atitudinea Greciei față de Anglia și de aliații acesteia.

Pregătiri engleze. În interiorul Franței s'a sistat toată circulația căilor ferate, de oarece vagoanele sânt a se întrebuința în scop ca până în primele zile din Februarie să se transpoarte o sută de mii de englezi dela Calais la Marseille.

Răzcoală de albanezi. Poporațiunea din Albania sudică s'a răscolit împotriva sârbiilor și italienilor. Mulți din aceștia au fost omorâți.

America și războiul. Omul de încredere al prezidentului Statelor unite colonelul *House*, care din însărcinarea lui Wilson călătorește în statele belgerante, a sosit la Berlin. Colonelul *House* are să dea deslășiri în persoană tuturor ambasadorilor americani despre felul de a vedea al prezidentului Wilson.

N'au ce mânca. Orașul Scutari a fost cucerit de ostășimea noastră ce venea din spre malul Adriaticii. Soldații muntenegreni, cari n'au predat, s'au rugat să fie făcuți prizonieri cât mai mulți, de oare ce acasă nu mai au nimic de mâncare.

Cu țarul în frunte. Zilele acestea a venit țarul la frontul besarabean și a declarat, că însuș el are să comande armata pentru cucerirea Cernăuțului.

Războiul sfânt al muzulmanilor. Din Constantinopol se anunță, că în *Persia* s'a publicat o fetvâ, în care se spune, că nu este păcat pentru credincioșii lui Mohamed să nimicească pe ergezi și ruși din Persia. În urma acestui manifest nu începe îndoaială, că războiul sfânt în pomenita țară va câștiga mult în întinderea sa.

Nu de bunăvoie. Conform unui comunicat vrednic de credință, trimis din Roma, regele *Nichita* al muntlor negri nu s'a dus de bunăvoie în exil din Franța. Revoluția palestului său, la care au participat nu numai membrii dinastiei sale, ci și reprezentanții împărăției întregii, a forțat pe bătrânul rege să se imbarce într'un vapor italian și să fugă în Italia, de acolo în Franța.

† Constantin Bodea, paroh ortodox român în Ciceu Giurgești, fost administrator protopresbiter al tractului Deș, membru al sinodului protopresbiter al tractului amintit etc. după o boală scurtă a încetat din viață *Marti în 12/25 Ianuarie 1916*, în al 72-lea an al vieții, al 47-lea an al fericeii sale căsătorii și al 47-lea an al proecției sale. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat vecinică odhnă în cimitirul din Ciceu-Giurgești după ritul ortodox român *Joi în 14/27 Ianuarie 1916*, la orele 11 s. m. cu solemnitate corespunzătoare. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Prizonieri austro-ungari. Ziare sârbești și italiene afirmă, că în Decembrie 1914 au căzut în captivitatea sârbească 100.000 de soldați d'ei noștri, cari au fost duși în Italia. În fata acestei exagerări intenționate, se stabilește din loc competent, că este vorba de cel mult 25 mii de prizonieri.

Moartea unui ucigaș. În temnița dela Teresopol a încetat din viață *Nedeleo Ceabrinovici*, unul dintre complicitii atentatului dela Sarajevo. Fusese osândit la 20 de ani de temniță. Dar după un an și jumătate a murit de tuberculoză.

Bani de aur adunați prin mijlocirea școlărilor. Elevii școlărilor din Prusia au adunat până acum 65 milioane de mărci în aur în schimbul banenotelor. Aurul este pus la dispoziția statului.

† Maria Ișan născ. Oprișor, din Sibiu, după un lung morb a decedat *Vineri, în 15/28 Ianuarie a. c.*, la orele 12 din zi în etate de 49 ani. Rămășițele sale pământești s'au ridicat din capela cimitirului central din loc și s'au depus spre vecinică odhnă în același cimitir *Duminea, în 17/30 Ianuarie a. c.*, la 3 ore d. a. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Dorința sârbilor. Din partea sârbească se recomandă guvernelor împărăției înțelegeri următoarea deslășire în chestiunea Muntenegruului: Regele *Nichita* trebuie să renunțe la tron; ear principele moștenitor sârb *Alexandru* să fie proclamat regeș provizoriu al țării unite sârbo-muntenegrene.

Coroane eterne. Paracliserul bisericii catedrale din Sibiu *Ioan Ișan*, dăruiește întru vecinică pomenire a soției sale *Maria Ișan n. Oprișor* suma de 10 cor. la fondul „Azilului orfanat” al „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”. Pentru prinos aduce calde mulțumiri, prezidentul numitei Reuniuni: *Victor Tordășianu*.

Părerăa unui generalisim despre Italia. În *Neue Freie Presse* este publicată converbirea generalisimului bulgar *Jacov* cu un correspondent al numitului ziar. *Jacov* a zis următoarele: Admit că Italia dacă nu astăzi, dar la primăvară sau mai târziu, dupăce se va fi convins, că nu mai poate spera nici un rezultat satisfăcător din lupte, va considera de superfluă continuarea războiului cu atât mai ales, cu cât aliații ei îi pretind lucruri ce nu le poate da. Războiul nu este simpatie în Italia. Dacă nemulțumirea poporului nu s'a manifestat încă în grad însemnat, cauza este în neprețurarea că osmenii, cari sânt în contra războiului voiesc să cruce demnitatea și onoarea statului, căntând întâi o cale oarecare pentru a încheia pace onorabilă. Este greu pentru împărăția înțelegeră să și mărturisească neputința ce a cuprins-o; dar în câteva puține luni va fi necesită să și-o recunoască.

Daruri pentru școală. Comitetul parohial ort. român din Mogoș-Mămăligani, tractul Lugăș, se află plăcut îndemnat a aduce și pe această cale cele mai sincere mulțumiri binefăcătorilor, cari au dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mămăligani, îndeosebi următorilor: *Nicolae Blag* cu soția sa *Afinie*, cari au dat 400 cor. *Gavrilă Panța* 20 cor. *Nicolae Cristea* 10 cor. toți economi din M-Mămăligani. Colecta răposatului în Domnul *Virgil Oaițiu* Nr 635 dir. la gimaziul gr. or. român din Brașov, suma de 14.20 Cor. Firma „*Steaua Română*” societate anonimă, România, 7.30 cor. Mult stimatul domn *Simeon Oniciu*, farmacist, *Abrud* 6 cor. *Ioan Bursa* cu lista Nr 193 a colectat 22.20 cor. Subscrișul în numele episcopiei și comitetului parohial exprimă cele mai călduroase mulțumiri tuturor binefăcătorilor amintiți, precum și acolora, a căror nume sunt induse în listele colecte și cari pentru mulțimea numelor nu s'au putut însira aici. *Mogoș-Mămăligani, în 12 Ianuarie 1916* *Vasile David*, paroh ort. rom.

Orașe muntenegrene și albaneze. Trupele noastre au ocupat, cum am anunțat, orașele *Scutari*, *Nikșici*, *Danilovgrad* și *Podgorița*. Au intrat apoi și în localitatea albaneză *Berat*. — *Scutari*, la slavi *Scodar*, fusese mai înainte capitala unui vilaiet turcesc în nordul Albaniei. După al doilea război balcanic *Scutari* a căzut în mâinile muntenegrenilor. Este reședința unui episcop grecesc și a unui arhiepiscop romano-catolic, care are o imponentă catedrală. Orașul, cu 40 mii de locuitori, poartă întins negoț de pești, lână s. a. Dela *Scutari* până la *Marea Adriatică* nu sânt decât 25 kilometri — *Nikșici* este situat cam în central Muntenegrului, în loc roditor. Are 4.500 de locuitori, un palat al domnitorului, mănăstire, spital, școală, tribunal, oficiu de poștă și telegraf și o fabrică de bere — Tot în centrul țării este și orașul *Danilovgrad* cu 1.800 de suflete. Datează numai dela 1871. — *Podgorița*, la sudul Muntenegrului, este așezată nu departe de lacul *Scutari*. Este o localitate comercială, și importantă din punct de vedere strategic. Se compune din două părți: orașul vechi turcesc și derăpănat, și orașul nou slav, cu zidiri în regulă. Are 6000 de locuitori, mai multe biserici, moschee, școle, un castel în ruină ș. a. — Orașul *Berat* se află în vilaietul *Ianina*, împrejmuit de plantațiuni frumoase de olive și vii. Castelul, ce se ridică pe o înălțime, este reședința unui arhiepiscop grecesc. În *Berat* se găsesc peste 13 mii de suflete; între acestea sânt de naționalitate grecească aproape cinci mii.

Bioscopul Apol'o. Luni și *Marti* în 31 Ianuarie și 1 Februarie n. se va reprezenta: *Misteriosul Mr. Miller*, poveste criminală în 3 acte. Nunta în timp de revoluție, dramă în 4 acte de *Sophus Michaelis*. În rolele principale: *W. Psylander*, *Betti Nansen*, *N. K. Iahansen*.

Teatru.

Pentru seara de astăzi, Luni, este anunțată drama în 4 acte de *Sardou*, *Fedora*, cu dl *Alfred Viebach*.

Marti în 1 Februarie: *Iubirea de țigan*, operetă de *Lehar*. Beneficiul dlui *Vorelli*.

Aseară, *Duminea*, s'a jucat *Regina cinematografului*, operetă de *Jean Gilbert*, în rolurile de căpetenie cu dnii *Redl*, *Asper*, *Vorelli*, și damele *Fürstenau*, *Wehrburg* și *Wekart*. Premiera de aseară a operetei, despre care se zice că este cea mai reușită în toată stagiunea, a fost primită cât se poate de favorabil. Prevădem, că opereta lui *Gilbert* n'are să dispară în grabă de pe afiș.

Cărți și reviste.

Calindare. Au apărut în ediția a III-a calendarele din editura *W. Krafft* în Sibiu: *Amicul Poporului*, calendar ilustrat pe anul viset 1916. Intocmit de *I. Popovici*. Anul LVI. E unul din cele mai vechi, totodată cel mai bun calendar de familie. Textul e împodobit cu numeroase ilustrațiuni. În fruntea calendarului e portretul poetului *V. Alecsandri*, despre aniversarea morții căruia aduce un bun articol. Aduce portretele comandanților armatei și ale generalilor, cari s'au distins în război, cum și numeroase scene din război și mepele difaritelor fronturi de luptă. Prețul 70 fileri.

Calendarul Săteanului anul XXV cuprinde fapte eroice ale soldaților români, un articol despre legendarul ofițer român *Victor Rusu* și desere faptele legionarilor români. Are ilustrații și mepe ale fronturilor de luptă. Prețul 30 fileri.

Poznașul, zinnosutul calendar umoristic, redactat de *Haralamb Călimăr* (*Emil Borcea*), anul XXI, are cuprins haz în foarte interesant. În zilele aceaste de răzbiște e o adevărată recreație și elevație să cetești *Poznașul*. Prețul 60 fileri.

Nr. 430/1915. (8) 1-3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa II. **Bedeleu** din protopresbiteratul Lupşa, pe baza ordinului consistorial din 1 Decembrie a. c. Nr. 11942 Bis., se scrie acest al treilea concurs din oficiu cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții la acest post de paroh vor așterne cererile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul fixat, și cu prealabila încuviințare de aici se vor prezenta și în comună, spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia-Aranyosbánya, 29 Decembrie, 1915.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Lupșei.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 21/1916 (4) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Boholt** devenită vacantă prin moartea parohului **Ioachim Marcu**, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții își vor așterne petițiile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare pentru parohii de clasa a II-a, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila încuviințare, se vor prezenta în comună spre a-și arăta deservirile în serviciile preoțești și respective a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 8 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 502/1915 (5) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh gr. or. din parohia de clasa a III-a **Băca** tractul Deva se publică concurs cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt cele arătate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post au așterne suplicile de concurs subsemnatului în termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta înainte de alegere în parohie, spre a fi cunoscuți din partea poporului. — Viitorul paroh va avea să locuiască în omis în parohie, — căci în caz contrar va fi privit de dimisionat.

Deva, la 26 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

O calfă

la **Librăria arhidiecezană din Sibiu** află aplicare imediat. Salar după acord. Reflectanții să-și adreseze cererile **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane.**

În „Biblioteca meseriașilor români”

au apărut:

- Nr. 1. A. Kotzebue: **Nepotul răsfățat**, farsă în 5 acte (după o traducere a lui **Ioan St. Șuluțiu**, prelucrată de **T. V. Păcățian**) . . . —60
- Nr. 2. I. Nestroy: **Pribegii**, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de **Dr. Seb. Stanca** . . . —50
- Nr. 3. **Carol F. Pfau**: **Tânărul editor**, îndreptar pentru începători și pentru cei ce voiesc a se ocupa cu editura, trad. de **Radu P. Barcianu** . . . —60
- Nr. 4. **Ioan Lupean**: **Bucovină n'a învâțat și umblă la înșurat**, sau **Vlăduțul mamei** . . . —40
- Nr. 5. **Iuliu Crișan**: **Carierele vieții**, Partea I. **Carierele economice, industriale și comerciale** . . . —60

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu.**

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

A apărut

în editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane**

Acaftistul

Preșfintei Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea **Inalt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu**, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În aceasta ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru **Isus Christos**. Rugăciune mai înainte de **Ispovedanie**. **Iovățătura pentru Ispovedanie**. Rugăciunile sfintei **cuminecături**. Rugăciunile după sfânta **cuminecătură**. Rugăciune către **Domnul nostru Isus Christos**. Rugăciune din toate zilele către **Născătoarea de Dumnezeu**. **Acaftistul Domnului nostru Isus Christos**. Canon de umilință către **Domnul nostru Isus Christos**. Rugăciunea de umilință către **Domnul nostru Isus Christos**. **Acaftistul preasfintei de Dumnezeu Născătoare**. Canon de mulțumită către **preasfânta Născătoare de Dumnezeu**. Canonul sfântului **Nicolae**. **Cinstitul Paracelis al preasfintei Născătoarei de Dumnezeu**. Canon de rugăciune către **Ingerul păzitorul vieții omului**. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocazii. Culegere de rugăciuni la feburile întâmplări. **Sinaxariu pentru tot anul**. **Păscălia până la anul 1960** cu explicare.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legat solid și cu gust, în coloare roșie, cu **1 cor. 60 fil.** Revanzătorilor li se dă **25%** rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu preț de **1 cor. 80 fil.**

U. Z. 44—1916.

Edict de licitațiune.

În **18 Februarie 1916 st. n.** se va ține la oficiul central al **Universității săsești în Sibiu** (Piața mare Nr. 15 etajul II) dela 8 până la 12 ore a. m. și la caz de lipsă și dela 3 până la 6 ore după amiază, licitațiune publică verbală și cu oferte scrise, pentru esarândarea de pășunat, pe anul 1916 și 1917 a următorilor munți, și anume:

Nrul curent	Situățiunea	Numea	Muntele			Prețul de esclamare		Insemnare		
			Pădure	Pășune curată	Șip	Cor.	fil.			
I. În valea Czodului:										
1	Tâlmaciul-mare partea III.	Conțu mic	443	19	278	47	245	18	1000	—
2		Conțu mare	740	79	211	57	280	03	900	—
3		Negovanul mic	487	58	320	77	246	80	1300	—
4		Negovanul mare	1606	90	277	15	293	84	1200	—
5		Cornu pleschii	1087	51	127	50	20	11	500	—
II. În valea Lotrului:										
6	Orlat partea II. și III.	Balu	337	27	123	21	748	11	850	—
7		Seracinu mare	1302	13	255	35	131	91	1100	—
8		Seracinu de mijloc	593	27	323	03	26	49	1000	—
9		Seracinu de lature	868	17	131	07	76	76	700	—
10		Cotrona	83	50	107	17	173	94	400	—
11		Balintru mic	119	53	132	39	271	46	450	—
12		Balintru mare	145	02	156	20	214	48	500	—
13	Sinna partea II.	Goaza de sus	736	82	380	89	156	76	1500	} se vor arândă împreună
14		Goaza de jos	84	77	333	29	47	69	900	
15		Steaza de sus	343	10	471	97	160	63	1200	} se vor arândă împreună
16		Steaza de jos	456	97	220	99	188	65	900	
17		Groapa de sus	203	19	175	04	149	87	1600	} se vor arândă împreună
18		Groapa de jos	462	62	619	33	81	26	1600	
19		Haneșu de sus	6	01	200	31	75	63	1100	} se vor arândă împreună
20		Haneșu de jos	183	01	334	06	525	38	1100	
21	Veștem partea II.	Olteagu	730	72	348	81	368	91	1600	—
22		Dobrun								—

Fiecine care voiește a lua arândă trebuie să depună la mâna comisunii de licitare înainte de licitațiune **10%** din prețul strigării ca vadiu în bani gata, care după licitațiune se va restitui aceluia ce nu a obținut arândă, iar celor ce au obținut-o li se va da dacă au depus cautiunea de arândă conform contractului.

Condițiunile mai detaliate de licitațiune și arândă se pot vedea și înainte de ziua licitațiunii la oficiul central al universității în orele de cancelarie.

Dela oficiul central al universității săsești.

Nagyszeben, 19 Ianuarie, 1916.

Walbaum m. p.,
Comite suprem și Comes.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.